

La inserció laboral de la població immigrada

L'estat de la immigració a Catalunya. Anuari 2008

Miguel Pajares

Abril 2009

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ	3
EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ I LA DESOCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA A CATALUNYA	4
EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL.....	8
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA OCUPADA SEGONS LA NACIONALITAT D'ORIGEN I EL SEXE.....	11
SECTORS I ACTIVITATS LABORALS D'INSERCIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA.....	13
LA INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES IMMIGRADES PER RÈGIMS DE LA SEGURETAT SOCIAL, SECTORS I ACTIVITATS LABORALS	17
DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS	20
DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS DE LES DONES IMMIGRADES	24
CONCLUSIONS.....	26

INTRODUCCIÓ

El capítol dedicat a la inserció laboral de les persones immigrants de l'Anuari anterior, el del 2007, ja mostrava els efectes que començava a tenir la crisi econòmica en aquest terreny, però ho feia de forma encara molt tènue, ja que l'ocupació dels treballadors immigrants encara creixia, encara que fos a un ritme més lent que el d'anys anteriors. Tanmateix, al llarg del 2008 els efectes de la crisi ja van arribar a un abast més gran, tant pel que fa a la pèrdua d'ocupació com per l'augment de la desocupació, i van afectar tant treballadors autòctons com immigrants. El sector de la construcció va ser el primer que va perdre ocupació de forma accelerada, però des de mitjan 2008 s'ha perdut ocupació en tots els sectors, amb incidència especial en el sector dels serveis.

La crisi econòmica a Catalunya, com al conjunt d'Espanya, adopta, més que en cap altre país europeu, la forma de crisi d'ocupació, com ho indica el fet que la taxa d'atur actual a Espanya sigui la més alta de la Unió Europea. La taxa d'atur a Catalunya és més baixa que a Espanya, però ha seguit el mateix ritme de creixement i, a finals del 2008, gairebé s'ha doblat respecte de la que teníem a finals del 2007. La nostra crisi d'ocupació es deriva, entre altres coses, del model de creixement que hem tingut en els anys anteriors, anys en què l'economia i l'ocupació van créixer a un ritme molt superior a la mitjana europea. Aquest creixement es va basar en sectors que requerien molta mà d'obra, com ara la construcció i determinats serveis, i aquests sectors són els que ara l'expulsen, generant un creixement de la desocupació molt ràpid.

En aquest capítol veurem fins a quin punt la crisi està afectant la població immigrada en termes d'ocupació i farem algunes comparacions amb la manera com afecta la població autòctona. Però també inclourem en la nostra anàlisi els aspectes que hem anat tractant en cada Anuari, com la distribució dels treballadors immigrants per sectors d'activitat i per categories, o la distribució especial de les dones immigrades en ambdós àmbits.

Les nostres fonts estadístiques són l'Enquesta de Població Activa (EPA), que elabora l'Institut Nacional de Estadística del Govern espanyol, i les dades d'afiliació a la Seguretat Social. Es tracta de fonts estadístiques de naturalesa molt diferent. L'EPA és una enquesta i els totals que aporta s'obtenen ponderant-ne els resultats amb les dades de població (obtingudes, al seu torn, del cens de població i del padró continu), mentre que la segona font és una base de dades i, per tant, aporta dades exactes d'acord amb els registres d'afiliació. Els resultats d'ambdues fonts no sempre concorden, però això ja ho anirem comentant en els apartats en què calgui comentar-ho.

EVOLUCIÓ DE L'OCUPACIÓ I LA DESOCUPACIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA A CATALUNYA

Comencem la nostra anàlisi centrant-nos en les dades que ens ofereix l'Enquesta de Població Activa (EPA). Aquesta enquesta es fa cada tres mesos i nosaltres fem servir la que es va fer el quart trimestre del 2008, si bé fem servir també les d'anys anteriors a efectes comparatius. És important tenir en compte que les dades d'ocupació de l'EPA inclouen totes les persones que porten a terme un treball remunerat, independentment de si ho fan de forma reglada (amb alta a la Seguretat Social) o no. Això constitueix un dels motius de falta de concordança entre les seves dades i les d'afiliació a la Seguretat Social.

Pèrdua d'ocupació

A la taula 1 veiem que, a finals del 2008, a Catalunya hi havia 593.200 persones estrangeres ocupades, que constituïen el 17,5% del total de la població ocupada. El percentatge era molt semblant al de l'any anterior (17,6%), però en termes absoluts s'havia produït una pèrdua important d'ocupació, que afectava tant els autòctons com els immigrants. En la mateixa taula veiem que la població autòctona va perdre 115.900 llocs de treball i la immigrada en va perdre 32.400, la qual cosa en termes relatius va comportar la pèrdua del 4,0% dels ocupats autòctons i del 5,2% dels ocupats immigrants.

Taula 1. Evolució de la població ocupada. Catalunya, 2005-2008

	Total de la població		Població autòctona		Població amb nacionalitat estrangera	
	Total	Variació respecte a l'any anterior	Total	Variació respecte a l'any anterior	Total	Variació respecte a l'any anterior
Quart trimestre 2005	3.359.200		2.899.900		459.300	
Quart trimestre 2006	3.452.000	92.800	2.881.200	-18.700	570.800	111.500
Quart trimestre 2007	3.547.300	95.300	2.921.700	40.500	625.600	54.800
Quart trimestre 2008	3.399.000	-148.300	2.805.800	-115.900	593.200	-32.400

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística).

Aquesta pèrdua d'ocupació es reflecteix també en les taxes d'ocupació, com es pot veure a la taula 2. La taxa del conjunt de la població catalana va baixar 2,7 punts, essent la dels homes la que va patir el descens principal. La taxa de la població estrangera encara va baixar més, 5,6 punts, descens que també va estar concentrat en els homes. La taxa d'ocupació de les persones estrangeres continua sent més alta que la de les autòctones, però si en anys anteriors la diferència era d'uns deu punts, ara és de 5,6 punts.

Taula 2. Evolució de les taxes d'ocupació, per sexes. Catalunya, 2005-2008

	Total de la població				Població estrangera			
	Quart trimestre 2005	Quart trimestre 2006	Quart trimestre 2007	Quart trimestre 2008	Quart trimestre 2005	Quart trimestre 2006	Quart trimestre 2007	Quart trimestre 2008
Total	57,7	58,2	58,6	55,9	65,3	70,0	67,1	61,5
Homes	68,2	68,0	68,4	63,2	79,4	82,3	79,3	67,6
Dones	47,7	48,7	49,2	48,8	50,6	55,5	55,2	55,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística).

Podem dir que, en termes d'ocupació, la crisi ha afectat més els treballadors estrangers, i que la pèrdua d'ocupació s'ha concentrat en els homes. Això s'explica, en bona mesura, pel fet que la construcció hagi protagonitzat les principals pèrdues d'ocupació, com veurem més endavant, essent aquest un sector amb una forta presència de treballadors immigrants.

La pèrdua més gran d'ocupació de la població immigrada també s'explica pel fet que la taxa de temporalitat dels treballadors immigrants dobla la dels autòctons. Des de finals del 2008 s'està perdent ocupació fixa, especialment pels expedients de regulació d'ocupació (ERO) que ha anat fent un gran nombre d'empreses, però tot i que els ERO tenen molta ressonància mediàtica, el cert és que més del 90% de l'ocupació que s'ha perdut és temporal, i essent així, era d'esperar que els immigrants en resultessin més afectats.

Desocupació

La pèrdua d'ocupació s'expressa també en increment de la desocupació, encara que, com explicarem de seguida, no són la mateixa cosa. La taula 3 ens ofereix les dades de persones desocupades a finals del 2008, així com l'augment que s'hi va produir al llarg d'aquell any. Veiem que Catalunya tenia 455.800 persones desocupades, 150.500 de les quals, és a dir, el 33%, eren treballadors immigrants. Hi havia 135.100 persones desocupades més entre els treballadors autòctons, i 68.800 entre els immigrants.

Taula 3. Increment del nombre de persones aturades. Catalunya, 2008

		Persones aturades quart trimestre 2007	Persones aturades quart trimestre 2008	Increment
Total de la població	Ambdós sexes	251.800	455.800	204.000
	Homes	120.800	261.500	140.700
	Dones	131.000	194.300	63.300
Població amb nacionalitat espanyola	Ambdós sexes	170.100	305.200	135.100
	Homes	80.600	165.000	84.400
	Dones	89.500	140.300	50.800
Població amb nacionalitat estrangera	Ambdós sexes	81.700	150.500	68.800
	Homes	40.200	96.500	56.300
	Dones	41.500	54.000	12.500

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística).

Dèiem que la pèrdua d'ocupació no es exactament el mateix que l'increment de la desocupació, i això es veu de forma clara si ens fixem que la població immigrada va perdre 32.400 llocs de treball el 2008 i, en canvi, el nombre d'immigrants desocupats va augmentar 68.800 persones. El que passa és que l'increment de persones desocupades es produeix tant pel fet que hi ha treballadors que perden el lloc de treball, com perquè hi ha persones que abans no optaven per treballar i que ara s'incorporen a la recerca de feina.

El que les dades ens diuen és que, entre els nous desocupats immigrants, hi ha tantes persones d'un grup com de l'altre: 32.400 llocs de treball perduts i 36.400 nous actius que busquen feina (la qual cosa dóna la suma de 68.800 nous desocupats). En canvi, entre els treballadors autòctons, aquesta incorporació de nous actius que busquen feina té dimensions molt inferiors, com ho demostra el fet que la dada de llocs de treball perduts (115.900) no és gaire diferent de la de l'increment de desocupats (135.100).

Atur

Taula 4. Evolució de les taxes d'atur. Catalunya, 2005-2008

	Total de la població a Catalunya				Població estrangera			
	Quart trimestre 2005	Quart trimestre 2006	Quart trimestre 2007	Quart trimestre 2008	Quart trimestre 2005	Quart trimestre 2006	Quart trimestre 2007	Quart trimestre 2008
Total	6,6	6,7	6,6	11,8	13,0	11,3	11,5	20,2
Homes	5,5	5,6	5,6	12,2	9,3	8,9	9,9	22,2
Dones	8,2	8,1	8,0	11,4	18,5	15,3	13,7	17,4

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística).

L'increment de persones desocupades, proporcionalment més gran, que han tingut els treballadors immigrants s'observa també si mirem la taxa de desocupació, com ho reflecteix la taula 4. La taxa mitjana de la població catalana gairebé es va doblar l'any 2008, passant del 6,6% de finals del 2007 a l'11,8% de finals del 2008. Però, a més, la diferència entre persones autòctones i immigrades es va eixamplar, ja que, com es veu a la taula, la taxa d'atur de la població immigrada va assolir el 20,2% (la de la població autòctona no es mostra a la taula, però és del 9,8%). Tant en persones autòctones com en immigrades, els increments més grans de la taxa de desocupació els experimenten els homes.

Taula 5. Increment del nombre de persones aturades per origen. Catalunya, 2007-2008

	Persones aturades Quart trimestre 2007	Persones aturades Quart trimestre 2008	Increment
Marroc	27.951	33.791	5.840
Equador	8.894	13.840	4.946
Romania	6.938	11.821	4.883
Colòmbia	6.869	7.155	286
Senegal	1.906	6.837	4.931
Argentina	4.534	6.739	2.205
Xile	2.151	6.143	3.992

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística).

El repartiment per nacionalitats de les 150.500 persones desocupades de nacionalitat estrangera que hi ha a Catalunya es mostra a la taula 5. S'han exclòs totes les dades inferiors a 6.000 perquè, en tractar-se de dades obtingudes ponderant els resultats d'una enquesta (la EPA), com més petites són, menys fiabilitat tenen. Veiem que el nombre més gran de persones desocupades el tenen els marroquins, seguits dels equatorians i dels romanesos. La taula també ens mostra l'increment produït l'any 2008, i es veu que també són els marroquins els qui tenen un increment més gran de persones aturades, seguits dels equatorians, els senegalesos i els romanesos.

EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL

En l'apartat anterior només hem fet servir l'EPA; ara en canvi veurem què ens diuen les dades d'afiliació a la Seguretat Social. Aquestes són dades precises, ja que s'obtenen comptant el nombre d'afiliacions, però exclouen totes les persones que treballen de forma no reglada, és a dir, sense alta a la Seguretat Social, la qual cosa en el cas de la població immigrada és important, ja que les persones que es troben en situació irregular no poden ser donades d'alta a la Seguretat Social.

Començarem amb la foto fixa. A Catalunya, a 31 de desembre de 2008, hi havia 424.268 persones estrangeres afiliades a la Seguretat Social, que eren el 13,0% del total de la població afiliada. El percentatge que constitueixen els estrangers entre el conjunt de les persones afiliades a la Seguretat Social és, com veiem, inferior al que l'EPA diu que representen entre les persones ocupades (17,6%), la qual cosa ens indica que els estrangers estan més afectats pel treball no reglat.

Les persones estrangeres afiliades es repartien per les quatre províncies com ho indica la taula 6. Barcelona en tenia, com és natural, el nombre més alt, però en termes proporcionals a la població total, les províncies de Girona i de Lleida eren les que tenien una concentració més gran d'estrangers en alta laboral.

Taula 6. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social. Catalunya i províncies, 2008

	Persones estrangeres afiliades	% per província	Total de persones afiliades	% d'estrangers sobre el total
Total Catalunya	424.268		3.252.600	13,0
Barcelona	305.236	71,9	2.462.100	12,4
Girona	49.007	11,6	301.100	16,3
Lleida	28.960	6,8	186.800	15,5
Tarragona	41.065	9,7	302.600	13,6

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Boletín de Estadísticas Laborales. Dades a 31 de desembre de 2008.

L'afiliació de persones estrangeres a la Seguretat Social havia anat creixent en els anys anteriors. L'any que es va produir un creixement més gran va ser el 2005, a causa del procés de regularització, de manera que entre el començament del 2005 i el del 2006 les altes de persones estrangeres a la Seguretat Social van créixer a Catalunya 131.000 persones. Els dos anys següents van continuar creixent: l'augment va ser de 32.000 persones l'any 2006 i de 34.000 el 2007 (hem arrodonit totes les dades).

El que va passar l'any 2008 ho veiem a la taula 7. Observem com es van traduir els efectes de la crisi econòmica en l'afiliació a la Seguretat Social. No només no es va incrementar l'afiliació de persones estrangeres, com havia passat en els anys anteriors, sinó que va disminuir, aproximadament unes 16.500 altes. Però

en aquesta taula també es donen les dades del conjunt de la població, la qual cosa ens permet comparar la pèrdua d'afiliació de la població immigrada amb la de l'autòctona.

Taula 7. Variacions en l'afiliació a la Seguretat Social. Catalunya, 2008

	Total població		Població autòctona		Població estrangera	
	Persones afiliades	Variació al cap de l'any	Persones afiliades	Variació al cap de l'any	Persones afiliades	Variació al cap de l'any
31 de desembre de 2007	3.398.600		2.957.858		440.742	
31 de desembre de 2008	3.252.600	-146.000	2.828.332	-129.526	424.268	-16.474

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Boletín de Estadísticas Laborales.

Podem observar que tant les persones autòctones com les immigrades van perdre afiliació: les primeres van perdre 129.500 altes i, les segones, 16.500. La pèrdua de persones afiliades que pateix la població autòctona és més gran, no només en termes absoluts, sinó també en termes relatius: les persones autòctones perden el 4,4% de l'afiliació que tenien al començament de l'any, mentre que les immigrades en perden el 3,7%. Cal destacar que en el conjunt de l'Estat espanyol, l'any 2008, la situació va ser a la inversa: les persones autòctones van perdre el 4,5% de l'afiliació i les immigrades el 5,0%.

Del que hem vist fins ara, en podem deduir que, si bé les persones estrangeres estan molt més afectades que les autòctones pel treball no reglat, l'any 2008 no es va incrementar aquesta distància, ja que els estrangers van perdre proporcionalment més treball no reglat que els autòctons. Podem repassar les dades per tal de corroborar-ho: l'EPA diu que les persones autòctones van perdre 115.900 llocs de treball i la Seguretat Social diu que va perdre 129.526 persones afiliades, xifres que, com veiem, són relativament semblants; en canvi, els estrangers van perdre 32.400 llocs de treball i només 16.474 persones afiliades.

Taula 8. Evolució de l'afiliació a la Seguretat Social entre el setembre del 2008 i el febrer del 2009. Catalunya, 2008-2009

	Total de la població		Població estrangera	
	Persones afiliades del total de la població	Pèrdua mensual d'afiliació	Persones afiliades estrangeres	Pèrdua mensual d'afiliació
Setembre 2008	3.351.100		469.764	
Octubre 2008	3.316.100	-35.000	452.734	-17.030
Novembre 2008	3.305.600	-10.500	444.115	-8.619
Desembre 2008	3.252.600	-53.000	424.268	-19.847
Gener 2009	3.217.500	-35.100	419.506	-4.762
Febrer 2009	3.203.200	-14.300	416.732	-2.774

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Boletín de Estadísticas Laborales.

La pèrdua d'afiliació ha continuat l'any 2009, encara que en els primers mesos ha perdut intensitat. A Catalunya, la pèrdua d'afiliació a la Seguretat Social es comença a produir pel juny del 2008 i la pèrdua més gran es dona el desembre, quan es produeix una disminució de 53.000 persones afiliades. La taula 8 mostra les pèrdues d'afiliació produïdes en els darrers sis mesos dels quals disposàvem d'informació quan vam enllestir l'elaboració d'aquest text. Veiem que al gener del 2009 la pèrdua d'afiliacions va ser menor que al desembre del 2008, i que encara va ser més petita al febrer. Amb la població estrangera afiliada es dona la mateixa tendència, però es redueix encara més la pèrdua d'afiliació en els primers mesos del 2009. En aquesta taula veiem que al febrer hi va haver una pèrdua molt petita d'afiliats estrangers.

Taula 9. Diferència entre les dades de població estrangera ocupada segons l'EPA i les altes a la Seguretat Social. Catalunya, 2005-2008

Final del 2005	Ocupats EPA	459.300
	Altes a la Seguretat Social	381.461
	Diferència	77.839
Final del 2006	Ocupats EPA	570.800
	Altes a la Seguretat Social	413.561
	Diferència	157.239
Final del 2007	Ocupats EPA	625.600
	Altes a la Seguretat Social	447.463
	Diferència	178.137
Final del 2008	Ocupats EPA	593.200
	Altes a la Seguretat Social	424.268
	Diferència	178.942

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Enquesta de Població Activa (Instituto Nacional de Estadística) i del Boletín de Estadísticas Laborales.

En diversos moments hem fet referència a les diferències entre les dades sobre persones ocupades que dona l'EPA i les dades d'afiliació a la Seguretat Social. A la taula 9 les sotmetem a comparació, incloent-hi també les d'anys anteriors per observar quina evolució hi ha hagut. Veiem que el 2006 i el 2007 va augmentar la diferència entre ambdues fonts, la qual cosa indicava (si donem fiabilitat a les dades de l'EPA) que estava creixent el nombre de persones estrangeres que treballaven de forma no reglada (sense alta a la Seguretat Social). Aquest creixement va perdre intensitat l'any 2008, com es veu en la taula mencionada. En contra del que es podia pensar –que la crisi econòmica generaria un increment del treball submergit–, sembla que no ha estat pas així en el cas a Catalunya.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA OCUPADA SEGONS LA NACIONALITAT D'ORIGEN I EL SEXE

Continuem observant les dades d'afiliació a la Seguretat Social, per referir-nos ara a les diverses nacionalitats de la població immigrada. Les taules que hem confeccionat sobre aquest tema inclouen les vuit nacionalitats de les quals, a Catalunya, hi ha més treballadors estrangers afiliats a la Seguretat Social. Hem tingut en compte només els països que no pertanyen a la Unió Europea, amb l'excepció de Romania; tot i ser-ne membre, hem decidit incloure-la a la nostra llista.

La taula 10 ens mostra aquestes vuit nacionalitats (separades per continents), i veiem que el col·lectiu més nombrós, amb una diferència notable sobre els següents, és el marroquí, seguit per l'equatorià i el romanès. Aquests són també els tres col·lectius que tenen més afiliació a Espanya, però el seu nombre d'afiliats de tots tres és molt semblant, no destaquen els marroquins com ho fan a Catalunya.

Taula 10. Evolució de la població estrangera afiliada a la Seguretat Social l'any 2008, per nacionalitat. Catalunya, 2008

	Estrangers afiliats a 31 de desembre de 2007	Estrangers afiliats a 31 de desembre de 2008	Variació
Romania	31.398	29.752	-1.646
Marroc	69.981	61.038	-8.943
Argentina	14.128	13.567	-561
Bolívia	13.430	17.849	4.419
Colòmbia	23.797	23.564	-233
Equador	48.955	43.283	-5.672
Perú	19.334	19.913	579
Xina	18.600	19.998	1.398
Total	440.742	424.268	-16.474

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

La taula 10 també mostra les pèrdues o els guanys d'afiliació que ha tingut cada grup nacional l'any 2008. La nacionalitat que ha perdut un nombre més gran d'afiliats ha estat la marroquina, seguida de l'equatoriana. Però també hi ha hagut grups que han guanyat afiliació, entre els quals destaca el dels bolivians.

Del total d'estrangers afiliats, el 40,8% són dones. Un any abans eren el 37,5%, la qual cosa ens torna a demostrar que la pèrdua d'ocupació que ha generat la crisi ha afectat més els homes. A la taula 11 podem veure les dades d'afiliació d'homes i dones per nacionalitat, així com els increments o les disminucions d'afiliació produïts l'any 2008. Els homes van perdre afiliació i les dones en van guanyar, si bé hi va haver alguns grups, com l'equatorià, en què les dones també van perdre afiliació.

Taula 11. Evolució de la població estrangera afiliada a la Seguretat Social l'any 2008, per origen i sexe. Catalunya, 2008

	Homes			Dones		
	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008	Variació	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008	Variació
Romania	20.761	18.747	-2.014	10.637	11.005	368
Marroc	56.464	47.404	-9.060	13.517	13.634	117
Argentina	7.930	7.408	-522	6.198	6.159	-39
Bolívia	5.755	6.564	809	7.675	11.285	3.610
Colòmbia	11.143	10.768	-375	12.654	12.796	142
Equador	22.161	18.433	-3.728	26.793	24.850	-1.943
Perú	9.698	9.682	-16	9.636	10.231	595
Xina	11.074	11.698	624	7.526	8.300	774
Total	275.450	251.345	-24.105	165.291	172.923	7.632

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

Cal remarcar que, pel que fa als homes, els marroquins destaquen notablement com a grup principal en nombre d'afiliats, però no es així en el cas de les dones, entre les quals són les equatorianes les que destaquen sobre els altres grups. Aquesta diferència s'ha mantingut malgrat les pèrdues d'afiliació que s'han produït.

Taula 12. Evolució del pes de les dones sobre la població afiliada a la Seguretat Social de la seva nacionalitat. Catalunya, 2005-2008

	31 de desembre de 2005	31 de desembre de 2006	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008
Romania	38,1	37,6	33,9	37,0
Marroc	17,6	17,5	19,3	22,3
Argentina	44,0	43,9	43,9	45,4
Bolívia	59,4	57,0	57,1	63,2
Colòmbia	54,0	52,9	53,2	54,3
Equador	54,9	53,9	54,7	57,4
Perú	52,3	50,8	49,8	51,4
Xina	39,7	39,7	40,5	41,5
Total	37,4	36,6	37,5	40,8

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

La taula 12 mostra l'evolució que ha tingut el percentatge de dones entre les persones afiliades de cada grup nacional. La mitjana va pujar del 37,5% al 40,8% l'any 2008, com ja havíem senyalat, i el que veiem en aquesta taula és que en tots els grups s'incrementa el percentatge de dones. El grup en què més va augmentar va ser el bolivià, a causa de l'increment d'afiliació que van tenir les seves dones (mostrat a la taula 11).

SECTORS I ACTIVITATS LABORALS D'INSERCIÓ DE LA POBLACIÓ IMMIGRADA

Per veure en quins sectors i en quines activitats laborals estan situats els treballadors immigrants seguirem fent servir les dades d'afiliació a la Seguretat Social. Primer analitzarem les dades sobre el règim de cotització i, després, les referides pròpiament als sectors i les activitats. Pel que fa als règims de cotització, convé recordar que el règim general és el que agrupa tot el treball assalariat de la indústria, la construcció i la major part de les branques del sector dels serveis; a més, existeix el règim de treballadors autònoms i altres règims especials: l'agrícola, el de la mineria i el carbó, el dels treballadors del mar i el dels treballadors de la llar. En la nostra anàlisi ometem el de la mineria i el carbó i el del mar, perquè per als estrangers són molt residuals; però ens interessen especialment l'agrícola i el de treballadors de la llar perquè són espais d'inserció amb forta presència de la immigració.

Règim de cotització a la Seguretat Social

Taula 13. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social segons el règim i l'origen. Catalunya, 2007-2008

Valors absoluts a 31 de desembre de 2008					
	General	Autònoms	Agrari	Treballadors de la llar	Total
Romania	21.859	4.941	1.698	1.219	29.752
Marroc	48.268	3.676	6.257	2.749	61.038
Argentina	11.527	1.336	28	665	13.567
Bolívia	11.259	162	140	6.287	17.849
Colòmbia	19.770	825	369	2.586	23.564
Equador	36.166	968	310	5.831	43.283
Perú	16.672	571	48	2.577	19.913
Xina	14.107	5.211	92	588	19.998
Total estrangers	331.819	41.697	16.076	34.295	424.268
Variacions produïdes entre el 31 de desembre de 2007 i el 31 de desembre de 2008					
Romania	-1.424	-183	288	-337	-1.646
Marroc	-9.870	-829	1.084	669	-8.943
Argentina	-586	-34	4	57	-561
Bolívia	1.414	39	50	2.917	4.419
Colòmbia	-466	-30	190	72	-233
Equador	-5.219	-44	28	-434	-5.672
Perú	162	-57	15	456	579
Xina	143	942	33	280	1.398
Total estrangers	-26.510	-78	3.443	6.652	-16.474

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

A la taula 13 apareix la distribució per règims, tant del conjunt dels treballadors estrangers a Catalunya, com de les vuit nacionalitats que estem contemplant. A més, es mostren les pèrdues o els guanys d'afiliació produïts l'any 2008 per a

cada règim i nacionalitat. Pel que fa als valors a 31 de desembre de 2008, el que podem observar és que hi ha grups amb més presència proporcional en el règim de treballadors de la llar, com ara el bolivià; altres amb una presència més gran en l'agrari, com el marroquí; i altres amb una presència més gran en el d'autònoms, com el xinès i el romanès.

Les pèrdues d'afiliació produïdes l'any 2008 s'han concentrat en el règim general i en el d'autònoms, i hi destaquen les pèrdues dels marroquins i els equatorians. I, pel que fa als guanys, cal ressaltar que el que han tingut els bolivians, comentat ja en l'apartat anterior, s'ha produït principalment pel seu increment de treballadors de la llar.

Taula 14. Evolució dels percentatges de població estrangera afiliada a la Seguretat Social segons el règim. Catalunya, 2006-2008

	General			Autònoms			Agrari			Treballadors de la llar		
	31 des. 2006	31 des. 2007	31 des. 2008	31 des. 2006	31 des. 2007	31 des. 2008	31 des. 2006	31 des. 2007	31 des. 2008	31 des. 2006	31 des. 2007	31 des. 2008
Romania	83,7	74,2	73,5	1,6	16,3	16,6	5,5	4,5	5,7	9,2	5,0	4,1
Marroc	84,6	83,1	79,1	5,2	6,4	6,0	6,3	7,4	10,3	3,6	3,0	4,5
Argentina	85,7	85,7	85,0	8,3	9,7	9,8	0,2	0,2	0,2	5,7	4,3	4,9
Bolívia	66,9	73,3	63,1	0,6	0,9	0,9	0,8	0,7	0,8	31,7	25,1	35,2
Colòmbia	82,7	85,0	83,9	2,8	3,6	3,5	0,9	0,8	1,6	13,6	10,6	11,0
Equador	79,6	84,5	83,6	1,2	2,1	2,2	0,6	0,6	0,7	18,7	12,8	13,5
Perú	83,9	85,4	83,7	2,9	3,2	2,9	0,2	0,2	0,2	12,9	11,0	12,9
Xina	78,1	75,1	70,5	18,8	23,0	26,1	0,5	0,3	0,5	2,6	1,7	2,9
Total:	81,6	81,3	78,2	7,3	9,5	9,8	2,8	2,9	3,8	8,1	6,3	8,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

Els percentatges de distribució entre els diversos règims han anat variant, com es veu a la taula 14. El darrer any s'ha produït un descens del pes que té el règim general en tots els grups nacionals, compensat amb els guanys en el règim agrari i el de treballadors de la llar. Alguns col·lectius, com el bolivià, que ja tenien molta presència en el règim de treballadors de la llar, l'han incrementat; com també han incrementat la presència en l'agrari els marroquins.

Els que més destaquen en el règim de treballadors autònoms són els xinesos i els romanesos, però en ambdós casos els percentatges de finals del 2008 són semblants als de finals del 2007. És remarcable el cas dels romanesos: el seu percentatge d'autònoms va pujar molt el 2007 com a conseqüència de la moratòria que se'ls va aplicar sobre el dret de lliure circulació de treballadors assalariats a la Unió Europea; era d'esperar que el 2008 aquest percentatge continués pujant, ja que la moratòria es mantenia, però no ha estat així, la qual cosa indica que la crisi econòmica no ha facilitat l'opció del treball autònom.

Sector laboral i d'activitat

Taula 15. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social a 31 de desembre de 2008, segons el sector i l'origen. Catalunya, 2008

	Agricultura	Construcció	Indústria	Serveis		Total
				Serveis (sense treballadors de la llar)	Treballadors de la llar	
Romania	2.928	6.732	5.432	13.513	1.219	29.752
Marroc	7.668	15.658	7.642	27.323	2.749	61.038
Argentina	74	1.373	1.197	10.258	665	13.567
Bolívia	263	2.500	1.060	7.739	6.287	17.849
Colòmbia	677	2.268	2.022	16.175	2.586	23.564
Equador	519	5.852	3.570	27.512	5.831	43.283
Perú	139	2.298	1.469	13.432	2.577	19.913
Xina	148	1.439	3.434	14.389	588	19.998
Total	21.231	58.162	49.178	261.646	34.295	424.268

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

La distribució del conjunt dels treballadors estrangers que hi ha a Catalunya per sectors laborals, així com de cadascun dels vuit grups nacionals que estem contemplant, es mostra a la taula 15. Veiem que hi ha una forta concentració en el sector dels serveis, tot i que hi ha grups, com el marroquí i el romanès, que estan més repartits entre els quatre sectors. Els qui tenen un nombre més gran d'efectius en la construcció són els marroquins, els romanesos i els equatorians, i aquests són també els tres grups que tenen una xifra més gran d'efectius en la indústria.

La taula 16 mostra la distribució per activitats (no inclou les persones afiliades en el règim agrari ni en el de treballadors de la llar, la qual cosa explica que el total de persones afiliades sigui diferent del que coneixem). La fila referida al conjunt dels treballadors estrangers a Catalunya mostra que les activitats principals d'inserció de la població immigrada són, per aquest ordre: el comerç, els serveis empresarials, l'hostaleria, la construcció i la indústria manufacturera; encara que en observar les dades per nacionalitats es remarca que l'ordre d'importància de les diverses activitats varia força. La construcció és la primera activitat per als marroquins, els romanesos i els bolivians; els serveis empresarials ho és per als equatorians i els peruans; el comerç ho és per als colombians i els argentins, i l'hostaleria per als xinesos.

Taula 16. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social, segons l'activitat i l'origen (exclosos el règim agrari i el de treballadors de la llar). Catalunya, 2008

	Indústries extractives	Indústria manufacturera	Producció i distribució d'energia i aigua	Construcció	Comerç, reparació de vehicles	Hostaleria	Transport, emmagatzematge i comunicacions	Intermediació financera	Activitats immobiliàries, serveis empresarials	Administració pública, defensa i seguretat social	Educació	Activitats sanitàries i veterinaris, servei social	Altres activitats socials, serveis personals	Total
Romania	78	5.335	19	6.732	3.472	3.571	2.422	44	2.312	169	171	653	667	26.907
Marroc	65	7.533	44	15.658	7.392	7.030	1.619	81	5.897	950	400	1.500	2.403	52.034
Argentina	3	1.184	10	1.373	2.737	1.938	682	131	2.360	77	396	895	1.019	12.874
Bolívia	5	1.051	4	2.500	1.929	1.876	322	31	1.833	116	106	1.009	493	11.422
Colòmbia	13	1.992	17	2.268	4.175	3.144	1.196	149	3.870	204	343	1.991	1.054	20.773
Equador	25	3.533	12	5.852	7.693	5.258	1.608	134	8.301	157	221	2.456	1.574	37.143
Perú	8	1.449	12	2.298	3.366	2.363	663	125	3.875	75	122	1.918	815	17.290
Xina	0	3.434	0	1.439	5.776	7.291	105	16	726	21	71	48	335	19.318
Total	341	48.565	272	58.162	68.271	60.496	18.266	1.988	64.110	3.408	9.929	16.872	17.592	374.141

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

Taula 17. Evolució de la distribució de la població estrangera afiliada a la Seguretat Social per sectors d'activitat. Catalunya, 2005-2008

Sector d'activitat	31 de desembre de 2005	31 de desembre de 2006	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008
Construcció	65.810	79.183	79.917	58.162
Empreses de serveis i activitats immobiliàries	48.181	60.524	66.573	64.110
Comerç	45.574	50.795	55.662	68.271
Hostaleria	41.898	45.949	50.497	60.496
Indústria manufacturera	39.977	44.754	50.781	48.565

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de la Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración.

L'evolució que ha tingut l'afiliació de persones estrangeres en les principals branques d'activitat es mostra a la taula 17. La construcció ha protagonitzat una gran pèrdua d'afiliats: 19.755, que són el 25% dels que hi havia a finals del 2007. També han perdut afiliats els serveis empresarials i la indústria manufacturera. En canvi, n'han guanyat el comerç i l'hostaleria.

LA INSERCIÓ LABORAL DE LES DONES IMMIGRADES PER RÈGIMS DE LA SEGURETAT SOCIAL, SECTORS I ACTIVITATS LABORALS

Ara farem una anàlisi semblant a la que hem portat a terme en l'apartat anterior, però referint-nos només a l'afiliació de les dones estrangeres. A 31 de desembre de 2008 hi havia 172.923 afiliades estrangeres, que constituïen el 40,8% del total de la població estrangera afiliada, com ja hem vist. El seu repartiment per règims de cotització a la Seguretat Social es pot veure a la darrera fila de la taula 18, i s'ha de destacar que el percentatge de treballadores de la llar creix molt respecte al que tenia el conjunt de la població estrangera, i baixen els percentatges en els altres règims.

Règim de cotització a la Seguretat Social

Taula 18. Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social segons el règim i l'origen. Catalunya, 2008

	General		Autònoms		Agrari		Treballadors de la llar		Total
		%		%		%		%	
Romania	8.322	75,6	996	9,1	518	4,7	1.159	10,5	11.005
Marroc	10.754	78,9	529	3,9	381	2,8	1.969	14,4	13.634
Argentina	5.186	84,2	414	6,7	6	0,1	550	8,9	6.159
Bolívia	5.304	47,0	61	0,5	29	0,3	5.891	52,2	11.285
Colòmbia	10.013	78,3	392	3,1	109	0,9	2.281	17,8	12.796
Equador	19.132	77,0	266	1,1	85	0,3	5.364	21,6	24.850
Perú	7.795	76,2	208	2,0	13	0,1	2.213	21,6	10.231
Xina	5.513	66,4	2.236	26,9	28	0,3	523	6,3	8.300
Total	128.614	74,4	12.078	7,0	2.031	1,2	30.154	17,4	172.923

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatori Permanente de la Immigració (Secretaría de Estado de Immigració i Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

En aquesta mateixa taula es mostra el repartiment dels diversos grups nacionals per règims. Les diferències són molt paleses: per exemple, el 52,2% de les dones bolivianes afiliades a la Seguretat Social ho estan en el règim de treballadors de la llar, quan només el 8,9% de les argentines és en aquest règim. En el règim de treballadors autònoms destaquen les xineses i les romaneses, com ja passava amb la població d'ambdós sexes d'aquestes nacionalitats.

Taula 19. Evolució del pes de les dones afiliades en el règim de treballadors de la llar sobre les dones afiliades, per nacionalitats. Catalunya, 2005-2008

	31 de desembre de 2005	31 de desembre de 2006	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008
Romania	32,0	22,5	13,8	10,5
Marroc	22,4	14,7	12,4	14,4
Argentina	17,2	10,2	7,8	8,9
Bolívia	70,8	52,0	41,3	52,2
Colòmbia	33,2	22,6	17,8	17,8
Equador	48,4	32,1	22,0	21,6
Perú	29,4	22,7	19,7	21,6
Xina	6,2	5,3	3,4	6,3
Total	28,9	19,4	15,0	17,4

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

És interessant veure com ha evolucionat la proporció de dones afiliades al règim de treballadors de la llar. L'any 2005 havia pujat molt pel fet que moltes dones es van beneficiar del procés de regularització presentant ofertes de treball domèstic. El 2006 aquest percentatge va baixar gairebé deu punts, la qual cosa indicava que les dones regularitzades l'any anterior anaven accedint a altres treballs diferents del treball domèstic; i el 2007 va continuar baixant. Però l'any 2008 va tornar a pujar, la qual cosa segurament s'explica pel fet que la pèrdua de llocs de treball en altres sectors o activitats està generant un cert retorn al treball domèstic. Això succeeix especialment en el cas de les bolivianes, com es veu a la taula 19.

Taula 20. Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social segons el sector i l'origen. Catalunya, 2008

	Agricultura	Construcció	Indústria	Serveis		Total
				Serveis (sense treballadors de la llar)	Treballadors de la llar	
Romania	765	287	1.407	7.411	1.159	11.005
Marroc	463	378	971	9.855	1.969	13.634
Argentina	16	131	364	5.098	550	6.159
Bolívia	42	86	307	4.959	5.891	11.285
Colòmbia	190	201	673	9.512	2.281	12.796
Equador	114	181	1.060	18.132	5.364	24.850
Perú	20	92	364	7.542	2.213	10.231
Xina	61	128	1.537	6.051	523	8.300
Total	2.816	2.630	12.232	125.179	30.154	172.923

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

El repartiment de les estrangeres afiliades segons el sector laboral es mostra a la taula 20. La seva concentració en el sector dels serveis és molt forta: hi és el 89,8% de les afiliades. A la indústria només destaquen les romaneses i, en menor mesura i tant en termes absoluts com proporcionals, les equatorianes.

La taula 21 ens aporta les dades del repartiment de les afiliades estrangeres per branca d'activitat, encara que d'aquestes dades se n'exclouen els règims agrari i de treballadors de la llar. Les tres activitats en què les dones estrangeres tenen una concentració més alta, amb unes 30.000 afiliades en cadascuna, són la de serveis a les empreses, el comerç i l'hostaleria; s'hi hauria d'afegir el treball domèstic, amb una quantitat semblant d'afiliades. I, ja amb moltes afiliades menys, trobem els serveis socials i la indústria manufacturera.

Taula 21. Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social, segons l'activitat i l'origen (exclosos el règim agrari i el de treballadors de la llar). Catalunya, 2008

	Indústries extractives	Indústria manufacturera	Producció i distribució d'energia i aigua	Construcció	Comerç; reparació de vehicles	Hostaleria	Transport, emmagatzematge i comunicacions	Intermediació financera	Activitats immobiliàries; serveis empresarials	Administració pública, defensa i seguretat social	Educació	Activitats sanitàries i veterinàries; servei social	Altres activitats socials; serveis personals	Total
Romania	5	1.400	2	287	1.830	2.738	214	38	1.462	59	126	572	357	9.352
Marroc	2	966	3	378	1.905	3.334	168	38	2.396	134	113	1.143	609	11.286
Argentina	0	362	2	131	1.509	884	165	69	1.169	33	236	540	485	5.603
Bolívia	0	305	2	86	1.051	1.260	54	24	1.252	31	77	886	311	5.365
Colòmbia	0	668	5	201	2.389	1.876	223	109	2.506	61	187	1.528	613	10.467
Equador	0	1.058	2	181	4.503	3.464	251	108	6.264	48	147	2.295	1.006	19.402
Perú	0	362	2	92	1.753	1.293	105	89	2.157	26	88	1.548	443	8.005
Xina	0	1.537	0	128	2.696	2.730	40	8	308	3	45	33	188	7.749
Total	13	12.170	49	2.630	30.829	29.255	3.432	1.130	32.672	854	5.546	12.943	8.222	140.826

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

Per nacionalitats hi ha algunes diferències. Les equatorianes destaquen més en les empreses de serveis; les marroquines i les romaneses en l'hostaleria; les argentines, en el comerç; i les xineses, en l'hostaleria i el comerç.

DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS

Les dades d'afiliació a la Seguretat Social ens permeten conèixer com es distribueixen els treballadors estrangers per categories laborals, encara que això es refereix només a les persones afiliades al règim general de cotització. La seva estadística distingeix entre les deu categories que trobem a la taula 22. En aquesta taula veiem que l'última categoria, la de peons i assimilats, és la que concentra un nombre més gran d'afiliats estrangers: seguida de les dues categories immediatament superiors.

Hem fet la distribució percentual (a la darrera columna de la taula 22) i hi hem afegit la del conjunt de la població treballadora a efectes comparatius. Cal destacar que mentre que el 30,2% de les persones afiliades estrangeres estan a la categoria dels peons, aquest percentatge baixa al 13,8% quan ens referim al conjunt de la població. A la taula 22 veiem com, a mesura que pugem de categoria, el percentatge d'estrangers baixa més respecte al del conjunt de la població. L'excepció és la categoria més alta de totes, en què el percentatge d'estrangers torna a augmentar. Però això no és degut a les nacionalitats que ens interessin aquí, sinó a la presència d'estrangers de la Unió Europea amb càrrecs directius en diverses empreses.

Taula 22. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social (en el règim general i en el de la mineria i el carbó), per categoria laboral. Catalunya, 2008

	Total de la població treballadora* %	Total de treballadors estrangers a Catalunya %	
Enginyers, llicenciats, caps	8,7	15.614	4,7
Enginyers tècnics, ajudants	7,2	6.107	1,8
Caps administratius	4,7	6.968	2,1
Ajudants no titulats	3,7	6.711	2,0
Oficials administratius	13,3	25.784	7,8
Subalterns	4,7	11.482	3,5
Auxiliars administratius	13,6	34.764	10,5
Oficials de primera i segona	19,1	62.292	18,8
Oficials de tercera	11,0	61.204	18,4
Peons i assimilats	13,8	100.274	30,2
Total (d'alta a la Seguretat Social en el règim general)	100,0	331.819	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

(*) Aquests percentatges es refereixen a la població treballadora de tot l'Estat espanyol.

La distribució percentual dels treballadors estrangers entre les diverses categories mostrada a la taula 22 la comparem, a la taula 23, amb la distribució d'anys anteriors. El que veiem és que hi ha hagut un lleuger desplaçament cap a

les categories altes: el percentatge de peons ha disminuït i en totes les categories altes hi ha hagut petits increments. Això s'explica potser per la major pèrdua d'ocupació que s'ha produït en la construcció, com ja hem vist, ja que és un sector en què el percentatge de peons és molt alt entre els treballadors estrangers.

Taula 23. Evolució dels percentatges d'estrangers afiliats a la Seguretat Social per categoria laboral (en el règim general i en el de la mineria i el carbó). Catalunya, 2005-2008

	31 de desembre de 2005	31 de desembre de 2006	31 de desembre de 2007	31 de desembre de 2008
Enginyers, llicenciats, caps	3,2	3,3	3,9	4,7
Enginyers tècnics, ajudants	1,3	1,3	1,5	1,8
Caps administratius	1,6	1,7	1,8	2,1
Ajudants no titulats	1,6	1,6	1,7	2,0
Oficials administratius	5,8	6,0	6,7	7,8
Subalterns	2,3	2,5	2,9	3,5
Auxiliars administratius	9,2	9,1	10,0	10,5
Oficials de primera i segona	18,0	19,3	19,9	18,8
Oficials de tercera	18,4	17,9	18,0	18,4
Peons i assimilats	38,4	37,4	33,5	30,2
	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración).

La taula 24 mostra la distribució dels afiliats estrangers per categories segons la nacionalitat. S'hi donen les dades absolutes, però les diferències s'observen més bé a la taula 25, en què aquesta distribució es dóna en termes percentuals. A la taula 25 veiem que la concentració més gran en el peonatge la tenen els treballadors marroquins (el 45,4% dels marroquins afiliats al règim general de la Seguretat Social ho està en aquesta categoria), seguits pels equatorians i els bolivians.

Taula 24. Població estrangera afiliada a la Seguretat Social (en el règim general i en el de la mineria i carbó) per categoria laboral i origen. Catalunya, 2008

	Enginyers, llicenciats, caps	Enginyers tècnics, ajudants	Caps administratius	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de primera i segona	Oficials de tercera i especialistes	Peons i assimilats	Total
Romania	206	135	130	264	644	479	1.388	6.994	5.002	6.600	21.859
Marroc	142	137	190	586	973	1.093	2.153	10.990	9.820	21.901	48.268
Argentina	903	261	406	365	1.692	482	2.042	2.065	1.663	1.636	11.527
Bolívia	189	45	48	176	377	612	1.170	2.184	2.011	4.444	11.259
Colòmbia	794	457	308	391	1.444	995	2.909	3.361	3.634	5.433	19.770
Equador	170	73	135	515	1.521	1.796	4.310	6.574	6.729	14.300	36.166
Perú	469	270	230	324	1.201	1.309	2.448	2.600	3.070	4.744	16.672
Xina	179	22	66	255	471	340	890	2.287	4.927	4.661	14.107
Total	15.614	6.107	6.968	6.711	25.784	11.482	34.764	62.292	61.204	100.274	331.819

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

Taula 25. Percentatges (horitzontals) de població estrangera afiliada a la Seguretat Social (en el règim general i en el de la mineria i el carbó), per categoria laboral i origen. Catalunya, 2008

	Enginyers, llicenciats, caps	Enginyers tècnics, ajudants	Caps administratius	Ajudants no titulats	Oficials administratius	Subalterns	Auxiliars administratius	Oficials de primera i segona	Oficials de tercera i especialistes	Peons i assimilats	Total
Romania	0,9	0,6	0,6	1,2	2,9	2,2	6,3	32,0	22,9	30,2	21.859
Marroc	0,3	0,3	0,4	1,2	2,0	2,3	4,5	22,8	20,3	45,4	48.268
Argentina	7,8	2,3	3,5	3,2	14,7	4,2	17,7	17,9	14,4	14,2	11.527
Bolívia	1,7	0,4	0,4	1,6	3,3	5,4	10,4	19,4	17,9	39,5	11.259
Colòmbia	4,0	2,3	1,6	2,0	7,3	5,0	14,7	17,0	18,4	27,5	19.770
Equador	0,5	0,2	0,4	1,4	4,2	5,0	11,9	18,2	18,6	39,5	36.166
Perú	2,8	1,6	1,4	1,9	7,2	7,9	14,7	15,6	18,4	28,5	16.672
Xina	1,3	0,2	0,5	1,8	3,3	2,4	6,3	16,2	34,9	33,0	14.107
TOTAL	4,7	1,8	2,1	2,0	7,8	3,5	10,5	18,8	18,4	30,2	331.819

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

Els percentatges més alts en les dues categories d'oficials els tenen els romanesos, amb l'excepció dels xinesos, que tenen el percentatge més alt en la categoria d'oficials de tercera. Per altra banda, hem de tornar a destacar, com hem fet en informes anteriors, que els argentins tenen una distribució per categories que s'assembla molt més a la del conjunt de la població que a la dels altres col·lectius immigrants.

DISTRIBUCIÓ PER CATEGORIES LABORALS DE LES DONES IMMIGRADES

La taula 26 ens mostra, com ho feia la 24, les dades de distribució de les diverses nacionalitats per categories, però en aquest cas només de les dones (recordem que és només de les afiliades al règim general de la Seguretat Social). A efectes comparatius resulta més útil observar la taula 27, que converteix aquestes dades en distribució percentual. Veiem que en el cas de les dones la categoria de peons també és la que té més pes percentual, cosa que es dona en totes les nacionalitats excepte en l'argentina i la xinesa.

Taula 26. Dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social (en el règim general i en el de la mineria i el carbó) per països i categoria laboral. Catalunya, 2008

	Enginyeres, llicenciades, caps	Enginyeres tècniques, ajudants	Caps administratius	Ajudants no titulats	Oficials administratives	Subaltermes	Auxiliars administratives	Oficials de primera i segona	Oficials de tercera i especialistes	Peons i assimilades	Total
Romania	128	102	64	161	442	263	1.141	922	2.453	2.639	8.322
Marroc	44	48	37	236	388	509	1.163	954	2.562	4.764	10.754
Argentina	377	127	148	164	936	239	1.437	427	682	647	5.186
Bolívia	85	34	16	108	239	442	926	468	1.000	1.985	5.304
Colòmbia	323	306	142	233	926	631	2.146	829	1.716	2.755	10.013
Equador	76	47	43	313	1.039	1.193	3.472	1.588	3.285	8.068	19.132
Perú	205	200	97	176	656	711	1.735	577	1.146	2.289	7.795
Xina	83	14	24	109	245	148	467	725	2.007	1.687	5.513
Total	5.555	3.291	2.607	3.085	14.453	6.172	23.832	11.307	22.913	35.283	128.614

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

Taula 27. Percentatges (horitzontals) de les dones estrangeres afiliades a la Seguretat Social (en el règim general i en el de la mineria i el carbó) per països i categoria laboral. Catalunya, 2008

	Enginyeres, llicenciades, caps	Enginyeres tècniques, ajudants	Caps administratius	Ajudants no titulats	Oficials administratives	Subaltermes	Auxiliars administratives	Oficials de primera i segona	Oficials de tercera i especialistes	Peons i assimilades	Total
Romania	1,5	1,2	0,8	1,9	5,3	3,2	13,7	11,1	29,5	31,7	8.322
Marroc	0,4	0,4	0,3	2,2	3,6	4,7	10,8	8,9	23,8	44,3	10.754
Argentina	7,3	2,4	2,9	3,2	18,0	4,6	27,7	8,2	13,2	12,5	5.186
Bolívia	1,6	0,6	0,3	2,0	4,5	8,3	17,5	8,8	18,9	37,4	5.304
Colòmbia	3,2	3,1	1,4	2,3	9,2	6,3	21,4	8,3	17,1	27,5	10.013
Equador	0,4	0,2	0,2	1,6	5,4	6,2	18,1	8,3	17,2	42,2	19.132
Perú	2,6	2,6	1,2	2,3	8,4	9,1	22,3	7,4	14,7	29,4	7.795
Xina	1,5	0,3	0,4	2,0	4,4	2,7	8,5	13,2	36,4	30,6	5.513
Total	4,3	2,6	2,0	2,4	11,2	4,8	18,5	8,8	17,8	27,4	128.614

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatorio Permanente de la Inmigración (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración). Dades a 31 de desembre de 2008.

La diferència més gran entre la distribució percentual de les dones i la del conjunt d'ambdós sexes és que elles tenen percentatges més alts en la categoria d'auxiliars administratius i en la d'oficials administratius. Per contra, tenen un percentatge notablement més baix en la d'oficials de primera i segona. Aquestes diferències es donen més o menys per igual en totes les nacionalitats.

CONCLUSIONS

La crisi econòmica adopta aquí, més que en cap altre lloc d'Europa, la forma de crisi d'ocupació. Al final del 2008, la taxa de desocupació a Catalunya era de l'11,8%, gairebé el doble de la que teníem un any abans.

La població immigrada a Catalunya va tenir un descens de 32.400 persones ocupades l'any 2008, la qual cosa va suposar la pèrdua del 5,2% de l'ocupació de l'any anterior. En el mateix període, la població autòctona va perdre el 4,0% dels seus ocupats.

La taxa de desocupació dels immigrants va créixer 8,7 punts percentuals, situant-se en el 20,2% a finals del 2008. El creixement de la desocupació per al conjunt de la població catalana va ser de 5,2 punts percentuals.

Aquestes dades indiquen que, en termes d'ocupació, els treballadors immigrants s'han vist més afectats per la crisi econòmica que els autòctons.

Tanmateix, les dades d'afiliació a la Seguretat Social indiquen que els treballadors immigrants van tenir una pèrdua de 16.474 afiliats el 2008, pèrdua que en termes proporcionals és inferior a la que van tenir els treballadors autòctons. Un fenomen positiu que es va donar el 2008 va ser que la pèrdua d'ocupació dels treballadors immigrants no va incrementar la proporció dels que treballen de forma no reglada (sense alta a la Seguretat Social).

La pèrdua d'ocupació entre els immigrants s'ha concentrat en els homes. En afiliació a la Seguretat Social els homes van perdre 24.105 afiliats, mentre que les dones van guanyar 7.632 afiliades. Això va fer augmentar el percentatge de dones entre els afiliats estrangers, que va passar del 37,5% al 40,8%.

El 2008 va créixer l'afiliació d'estrangers en el règim agrari i en el de treballadors de la llar. Les pèrdues d'afiliació a la Seguretat Social es van concentrar en el règim general i en el de treballadors autònoms.

Per branques d'activitat, la construcció va ser la que va protagonitzar la major pèrdua d'afiliats estrangers el 2008. Es van perdre 19.755 afiliats, el 25% dels que hi havia a finals del 2007. També van perdre afiliats estrangers els serveis empresarials i la indústria manufacturera. En canvi, en van guanyar el comerç i l'hostaleria.

Las dones estrangeres van mantenir la seva concentració en quatre activitats: el treball domèstic, el comerç, l'hostaleria i les empreses de serveis. La seva afiliació a la Seguretat Social en aquestes quatre activitats té un pes semblant (unes 30.000 afiliades en cadascuna), molt per damunt de qualsevol altra activitat.

Per categories, destaquem que el 30,2% dels afiliats estrangers ho està a la categoria de peons, percentatge que per al conjunt de la població és del 13,8%. La distribució per categories dels treballadors immigrants és molt diferent de la

dels autòctons, i es caracteritza per una forta concentració en les categories baixes. Però el 2008 es va produir un lleuger desplaçament cap a les categories més altes, la qual cosa també constitueix un efecte positiu, tot i que sigui degut principalment a una major pèrdua de llocs de treball en les categories baixes.